

2019 års verksamhetsberättelse för föräldraorganisationen BARNverket

(A:1) INLEDNING

BARNverket är en rikstäckande partipolitiskt och religiöst obunden förening. BARNverket arbetar för att föräldrar ska veta att deras barn befinner sig i en trygg och hälsofrämjande miljö i förskolan och i den obligatoriska skolverksamheten. BARNverket bildades år 2000 på grund av att föräldrar på olika håll i Sverige konstaterade försämringar för barnen i form av att antalet barn ökade i grupperna och att antalet utbildade pedagoger minskade i samtliga skolverksamheter. Att reagera på och synliggöra faror och problem för barns hälsa och utveckling i befintlig verksamhet och dess miljöer samt vid förändringar för barn och unga ser BARNverket som en självklar och viktig uppgift. Av det skälet ägnas mycket arbete inom organisationen åt att lyfta fram förebyggande riskbedömningar ur ett barn- och elevhälsoperspektiv. BARNverket kan idag också konstatera att många av de frågor som oroade föräldrar år 2000 fortfarande är högaktuella inom skolans olika verksamhetsområden. BARNverket larmar om brist på hälsofrämjande ytor och rum för utveckling av barns hjärna och kropp.

Förutsättningarna blir allt sämre för barns trygghet, psykiskt och fysiskt samt för utveckling och hälsa av barnhjärnan, kroppen och sinnen. Detta i en allt snabbare föränderlig värld med bristande kompetenta tvärprofessionella barnhälsokonsekvensanalyser vid förändringar som rör barn.

BARNverket är öppet för alla föräldrar och andra engagerade personer som vill medverka till att barnens förskola, skola, fritidshem samt gymnasium ska vara hälsofrämjande för hjärna, kropp och sinnen. Barnverket motsätter sig den påbjudna digitaliseringen som leder till alltför mycket stillasittande. Förtätade städer och många skolbyggnaders och gårdars utformning utgör inte alltid hälsofrämjande miljöer. Barns behov tillgodoses inte. Därför behövs en barnskyddslag och hälsofrämjande skolverksamheter

(A:2) BARNverkets VÄRDEGRUND

Barn är biologiska varelser som ska må bra och utvecklas i hälsofrämjande och barnvänliga miljöer.

I Skolväsendets verksamheter måste alltid ett barnhälso- och utvecklingsperspektiv vara överordnat.

Med detta menas att i alla beslut som rör barn, 0-18 år, i dessa verksamheter måste det faktum att barn är biologiska varelser i stark utveckling, med en känslig hjärna, kropp och sinnen som påverkas av allt från gener, stress och ålder till nära relationer, rörelse och den fysiska miljön samt uppgiften styra säkerheten i och utformningen av verksamheten.

(A:3) BARNverket MÅL

Barn ska må bra och utvecklas i hälsofrämjande miljöer för hjärna, kropp och sinnen i skolväsendets verksamheter förskola, skola, fritidshem och gymnasium.

BARNverkets mål är att arbeta för att alla skolverksamheter ska ha en trygg, säker och hälsofrämjande miljö för barns och ungas utveckling, hälsa och lärande. Detta utifrån hela barnet, fysiskt och psykiskt, och utifrån att barn har kropp, sinnen och en känslig hjärna i stark utveckling. Detta förutsätter verksamheter som har ett barn- och elevhälsoperspektiv.

BARNverkets mål är att verka för en hög prioritering i samhället av de generella verksamheterna för barn och unga: förskola, förskoleklass, grundskola, fritidshem och gymnasium. Barnverket kräver högsta möjliga kvalitet i dessa verksamheter som ett led i att ge alla barn och unga oavsett funktionsnedsättning eller ej bästa möjliga start i livet.

BARNverket har i sitt arbete under 2019 arbetat med BARNverkets kvalitetsmål som grund:

1. Barn- elevhälsoperspektivet ska finnas med i skolväsendets systematiska

kvalitetsarbete.

2. Förebyggande riskbedömningar och konsekvensanalyser utifrån barnhälso-, barnsäkerhets- och barnutvecklingsperspektiv ska finnas med i skolväsendets systematiska kvalitetsarbete.
3. Föräldrar och barn ska känna sig trygga med barnens verksamheter och miljöer.
4. Förutsättningar för god anknytning och samspel samt omsorg och tillsyn ska finnas.
5. Förutsättningar för motorisk utveckling, fysisk aktivitet och rörelseglädje ska finnas, inne och ute, varje dag.
6. Förutsättningar för återhämtning ska finnas inne och ute, varje dag.
7. Fysiska inne- och utemiljöer ska vara hälsofrämjande och utvecklande.
8. Rikt- och gränsvärden samt checklistor för den fysiska miljön utifrån ett barn- och elevhälsoperspektiv ska finnas.
9. Elevhälsan ska kompletteras med fysioterapeuter samt arbetsmiljömedicinsk kompetens.
10. Vuxna barn- och elevskyddsombud ska finnas i alla verksamheter som rör barn och unga.
11. Nationell kunskaps- och tillsynsenhet för barns och elevers fysiska miljöer ska inrättas.
12. Arbetsmiljölagen ska omfatta alla barn i förskola till gymnasium och fritidshem samt kompletteras med ett barn- och elevhälsoperspektiv.
13. En Barnmiljölag ska instiftas.
14. Tystnadskulturer ska motverkas - "Lex Sarah" ska gälla.
15. I samband med digitalisering och arbete vid skärmar ska riskbedömningar genomföras så att det inte negativt påverkar barns utveckling, hälsa och lärande.
16. Läroplaner, ämnesmatriser och betygssystem ska omarbetas.
17. Ny- om- och tillbyggnationer ska anpassas efter barns behov.

(B) RIKSMÖTET

Den 6 maj hölls 2019 års riksmöte i på Söder i Stockholm.

Årets "Program-del" ägnades aktuella arbetsmiljösituationen för barn och elever i skolväsendets verksamheter, enligt nedan:

Diskussionstema: "Hjärna, kropp och sinnen"
Basbehoven rörelse och återhämtning
Digitaliseringens risker
Nya skolbyggnader för barn 1-18 år

Efter inledande föredrag av BARNverkets kommunikator Monica Wester (sjukgymnast, barn- och skolergonom), följde diskussion om det viktiga arbetet med att öka beslutsfattarens kompetens och förståelse för inne- och utemiljöns betydelse för barns och elevers utveckling, hälsa och lärande i skolväsendets verksamheter. Speciell uppmärksamhet ägnades belysning.

Efter programdelen och fika övergick mötet i egentliga Riksmötet. I likhet med andra år beslutade Riksmötet om det kommande årets inriktning. Som verksamhetsmål 2019 beslöts gälla: "BARNverkets mål är att arbeta för att alla skolverksamheter ska ha en trygg, säker och hälsofrämjande miljö för barns och ungas utveckling, hälsa och lärande. Detta utifrån hela barnet; fysiskt och psykiskt, och utifrån att barn har kropp, sinnen och en känslig hjärna i stark utveckling. Detta förutsätter verksamheter som har ett barn- och elevhälsoperspektiv." (Riksmötes-protokoll 6/5 2020 § 12)

Riksmötet beslutade även att döpa om BARNverkets s.k. "delmål" till "kvalitetsmål"

och gav i samband med detta styrelsen i uppdrag att under 2019 se över kvalitetsmålen, även beträffande prioriteringsordning, nya namn på vissa begrepp och vissa språkliga justeringar.

Beslöts också att det som hitintills kallats "plattform"/"värdegrund" i stadgarna ändras namn till "grundvärderingar".

I det konkreta arbetet med att påverka beslutfattare på olika nivåer och opinionsbilda anmodades det att i alla relevanta sammanhang:

- Lyfta fram BARNverkets grundvärderingar.
- Framhålla att barns och ungdomars arbets- och utvecklingsmiljöer och verksamheter ska anpassas efter växande barns behov för en god och bra utveckling, hälsa och lärande samt säkerhet.
- Synliggöra fysiska miljöfaktorerens betydelse för fysisk, psykisk och social hälsa och utveckling samt lärande.
- Synliggöra de negativa effekter som hög skärmanvändning har på barnens finmotorik, hand- och armfunktion.
- Lyfta fram vikten av kompetenta tvärprofessionella barnkonsekvensanalyser utifrån utveckling, hälsa och lärande gällande barns och ungdomars miljöer och verksamheter.
- Betona att följa upp och vid behov åtgärda effekterna vid ny- om- och tillbyggnationer av förskolor, skolor och gymnasium.
- Lyfta fram systemfelet att förebyggande riskbedömningar utifrån ett barn- och elevhälsoperspektiv saknas i skolväsendets systematiska kvalitetsarbete.

BARNverket ska arbeta mot målen:

- genom publiceringar på Facebook, hemsidan och i kunskapsbanken.
- genom skrivelser och remissyttranden till myndigheter.
- genom kontakter med föräldrar, experter och forskare. Till exempel inom områden som utvecklingspsykologi, arbetsmiljömedicin, hälso- och kognitionsvetenskap.
- genom att informera media och debattörer.
- genom personliga möten vid konferenser, studiebesök, möten och deltagande i referensgruppsmöten och genom att kontakta politiker, beslutsfattare och tjänstemän.

(C) MEDLEMSKAP

Medlemskontakter sker via hemsida, Facebook, mail samt telefon och fysiska möten.

(C:1) MEDLEMSREGISTER

Via hemsidan och Facebook kan besökare registrera sitt medlemskap. Mail skickas ut till samtliga medlemmar när omregistrering ska ske. Medlemskapet i BARNverket är avgiftsfritt.

(C:2) MEDLEMMAR

244 medlemmar var vid årsskiftet omregistrerade under året enligt Skolverkets regler och har godkänt GDPR.

På grund av GDPR har BARNverket nu endast uppgifter kring ny- och omregistrerade medlemmar under 2019. Det stora antalet medlemmar, 4269, som inte gjort ett aktivt val att omregistrera sig har därför tagits bort.

(D) BARNverkets arbete har bland annat genomförts med hjälp av:

(D:1)HEMSIDAN

19 858 besökare de senaste 365 dagarna (6/9-2020), 14 inlägg
2018: 17 387 besök, 20 inlägg
2017 10 127 besök, 10 inlägg

(D:2) FACEBOOK

2019: 2945 följare, 142 inlägg

2018: 2 335 följare, 184 inlägg

2017: 1883 följare, 141 inlägg

Exempel på vad som lyfts fram

Systemfelet:

Avsaknaden av barn- och elevhälsoperspektivet i skolväsendets verksamheter. Avsaknaden av tvärprofessionella kompetenta förebyggande riskbedömningar och konsekvensanalyser ur ett barn- och elevhälsoperspektiv. Detta gäller i befintlig miljö och verksamhet samt vid förändringsarbete och beslut som rör barn och unga.

- Digitaliseringen i förskolan och risker och bieffekter som skärmtiden kan få på den växande människan
- Vad hjärnforskningen säger gällande skärmar, fysisk aktivitet, sociala relationer och hjärnans behov för utveckling och hälsa.
- Behovet av en barnmiljölag/barnskyddslag.
- Ökande andel barn med ögonproblem kopplat till belysning och ljus, inne och ute, samt skärmtid
- Stadsplanering samt ny- om- och tillbyggnationer av barns och elevers arbets- och utvecklingsmiljöer. Förutsättningar för rörelse, samspel och återhämtning på hälsofrämjande ytor. Bra fysiska miljöer avseende natur, luft, temperatur, buller, ljus, inredning, redskap, arkitektur och gårdar.
- Lekmiljöer utformade mer utifrån säkerhetskrav och gestaltning än utifrån barns behov för fysisk och psykisk utveckling och välmående.
- Signaler om att barns finmotorik, arm- och handstyrka samt rörlighet försämras.
- Höga temperaturer inomhus p.g.a. stora fönster samt avsaknad av klimatanläggning. Höga temperaturer ute p.g.a. brist på skugga samt trånga och vindstilla små gårdar
- Brist på hälsofrämjande förskolor och skolor.

Hänsyn saknas, i skolväsendets verksamheter, planering, organisation samt arbetsmiljö för att barnhjärnan, kroppen och sinnen ska få optimal utveckling och hälsa. Detta utifrån kunskaper inom områden som neurovetenskap och utvecklingspsykologi och samt inom områden som medicin och miljömedicin samt hälsovetenskaper.

Många föräldrar politiker och massmedia samt experter och forskare har visat intresse för BARNverkets artiklar och information på hemsidan och Facebook. Medlemmar har också haft möjlighet att via hemsidan aktivt delta med synpunkter på BARNverkets remissvar och framföra synpunkter till olika referensgrupper genom BARNverkets representanter t.ex. i samband med Skolverkets arbete med reviderade kurs- och ämnesplaner.

Exempel på artiklar från hemsidan som fick bra spridning:

"Nationell digitaliseringsstrategi för skolväsendet motiverar Barnskyddslag snarast!"

"Digitaliseringen i förskolan - en risk?"

"Stillasittande och ökad skärmtid- ett riskfyllt experiment?"

"Ljusets inverkan på barn"

"86% av svenska elever rör sig för lite!"

"Systemfelet: Förebyggande riskbedömningar utifrån ett barn- och elevhälsoperspektiv saknas."

(D:3) KUNSKAPSBANKEN

Kunskapsbanken har under 2019

haft 1 710 besök och 100 inlägg.

Den uppskattade och målanpassade kunskapsbanken: Barn- och elevhälsoperspektivet byggs kontinuerligt på. Syftet är dels att lyfta barnens och elevernas situation, här och nu, dels att sprida erfarenheter, kunskap och forskning till föräldrar, politiker och andra med intresse för barns behov. Vi lyfter speciellt forskning om barnens biologiska behov för barnhjärnan, kroppen och sinnen och hur utvecklingen påverkas av olika miljöer. Det är viktigt att vuxenvärlden tar ansvar för att skapa goda förutsättningar för barn och elever i de dagliga miljöer som de vistas i.

I Kunskapsbanken informerar BARNverket även om grundlagen, arbetsmiljölagen, miljöbalken, barnkonventionen, plan- och bygglagen, skollagen och lag om skydd vid olyckor och frågor som rör dessa områden.

(E) KONTAKTER

(E:1) FÖRÄLDRAR

BARNverkets viktigaste och högst prioriterade arbetsuppgift är **att föräldrar och barn ska känna sig trygga med att barnen mår bra och får vistas i hälsofrämjande miljöer och verksamheter, inne och ute.**

Under 2019 har föräldrar kontaktat BARNverket gällande:

Ny- om- och tillbyggnationer som saknar funktionskrav utifrån att **alla barn har en känslig hjärna, kropp och sinnen i stark utveckling**. Barnens lek, rörelse och samspel samt utveckling, hälsa och lärande som påverkas negativt av den fysiska miljön som till exempel, buller, ljus och luft, inne och ute, ytor och rum för rörelse och återhämtning, för lite natur, för mycket färg och avsaknad av mjuka former samt oergonomiska möbler liksom stora öppna ytor, glasväggar och stora fönster som inte går att öppna. Detta måste planerare och skolhuvudmän ta hänsyn till.

Vid ny- om- och tillbyggnationer tycks miljömålen vara överordnade hälsomålen.

Stora problem för barns, elevers och lärares koncentration och lugn och ro finns nu på många förskolor och skolor p.g.a. stora öppna ytor och mycket glasväggar.

”Miljödiplomerade” byggnationer behöver kompletteras med **”hälsodiplomerade” byggnationer**. Detta med avseende på design anpassad för allsidig, åldersanpassad utveckling och hälsa av barnhjärnan, kroppen och sinnen.

Fukt- och mögelskadade förskolebyggnader och skolbyggnader. En orsak till de omfattande problemen kan bland annat vara en tystnadskultur hos personalen samt en jävssituation, där kommunen är fastighetsförvaltare men också utövar egenkontroll och tillsyn. Hög förekomst av fukt- och mögelskador i byggnader som ej åtgärdas är ett omfattande problem.

Många föräldrar vittnar om undermålig ventilation p.g.a. för många personer i rummet i förhållande till vad ventilationen klarar av.

Minskade ytor inne och ute, för fysisk aktivitet, motorisk utveckling och återhämtning samt lek och socialt samspel. Detta på grund av kostnadseffektiviseringar och yteffektiviseringar liksom förtätning.

Bullriga miljöer med många barn på liten yta.

Skolgårdar och förskolegårdar som ej är hälsofrämjande utan påverkas negativt av samhällsbuller, luftföroreningar och brist på solljus alternativt saknar solskydd samt för liten yta per elev.

OVK, obligatorisk ventilationskontroll, utförs inte enligt gällande regler.

Läroplaner och ämnesmatriser/kunskapskrav är inte anpassade efter barns ålder och utveckling.

Betygssystem som gör barnen stressade, sjuka och omotiverade att lära och prestera.

Digitalisering och skärmtid utan riskbedömningar är ett område som oroar ett växande antal föräldrar till barn i alla åldrar.

Filmning som pedagogiskt hjälpmedel. Elever filmar varandra vid t.ex. redovisningar, då lärare ej kan medverka. Detta får många elever att känna sig stressade, osäkra och utsatta med utebliven närvaro som följd.

Mobbing via sociala medier.

Hot och våld ökar. Förtvivlade föräldrar berättar om att deras barn, i den obligatoriska skolverksamheten, dagligen blir vittnen till hot, våld och kränkningar utan att skolan har förutsättningar att agera.

Stora barngrupper, låg personaltäthet och dålig personalkontinuitet oroar och stressar många föräldrar framför allt i förskolan men också i förskoleklass och grundskolan.

BARNverket framhåller i alla sammanhang

- Att barn och unga är växande neurobiologiska varelser med kropp, sinnen och en känslig hjärna i utveckling. Beteende, utveckling, hälsa och lärande påverkas av allt från gener och stress, rörelse och samspel till pedagogik och organisation samt den fysiska arbetsmiljön.
- Vikten av kompetenta förebyggande tvärprofessionella riskbedömningar och konsekvensanalyser utifrån ett barn- och elevhälsoperspektiv måste genomföras vid förändringar som rör barn och unga. Liksom att åtgärder när risker upptäcks snarast genomförs för att förebygga ohälsa och skada orsakade av skolväsendets verksamheter och miljöer.
- Hänvisar till lagar och föreskrifter – *men tillsynen och kontrollsystemet brister och barnen och eleverna är de stora förlorarna.*

(E:2) POLITIKER

BARNverket har under året haft kontakter med samtliga riksdagspartier.

Vid alla möten med politiker har BARNverket lyft fram systemfelet att barnens behov inte prioriteras och att *förebyggande riskbedömningar utifrån ett barn- och elevhäls- och utvecklingsperspektiv saknas på alla nivåer och inför förändringar i samhället i stort och inom skolväsendet i synnerhet.* Som exempel kan nämnas: Nationell digitaliseringsstrategi, stadsutvecklingen, bullerförordningen, läroplanen för förskolan, ämnesmatriser och betygssystem i skolan, lagar, föreskrifter och tillsyns- och kontrollsystem i stort.

Under årets Järva-veckan träffade BARNverket följande politiker:

Partiledare och sveriges statsminister Stefan Löfvén (S)

Partiledare Ebba Busch Thor (Kd)

Partiledare Annie Lööf (C)

Partiledare Jonas Sjöstedt (Vp)

Partiledare Ulf Kristersson (M)

Vice partiledare Julia Kronlid (Sd)

Gruppledare Christer Nylander (L)

Dessa representanter från samtliga riksdagspartier tog emot BARNverkets bokkasse 2019, varav statsminister Stefan Löfvén, i dialog med BARNverket berättade att han nyligen haft samtal med digitaliseringsministern om vikten av att se det positiva med digitaliseringen, men att även riskerna måste uppmärksammas. BARNverket ser fram emot att riskerna äntligen kanske kommer att synliggöras och åtgärdas.

Bokkassen innehöll böckerna: *Skärnhjärnan – Hur en hjärna i osynk med sin tid kan göra oss stressade, deprimerade och ångestfyllda* av Anders Hansen, *Distraherad – Hjärnan, skärmen och krafterna bakom* av Sissela Nutley och *Rör dig – Lär dig* av Ingegerd Ericsson. Även en artikel om boken *Anknytning i förskolan* av Malin Broberg, Birthe Hagström och Anders Broberg, och ett informationsblad om den kommande boken *Den livsviktiga leken* av Ylva Ellneby fanns med samt BARNverkets dokument:

TILL PARTILEDARNA UNDER JÄRVAVECKAN 2019 med nedanstående formuleringar och krav:

”Förebyggande riskbedömningar saknas gällande skolväsendets digitaliseringsstrategi och därför bör försiktighetsprincipen gälla.

BARNverket kräver:

1. Förskolan ska vara skärmfri för barnen
2. Tvånget att introducera digitala verktyg i förskolan bromsas till dess att riskbedömningar är gjorda
3. Skärmar ska införas i skolan om och när de förbättrar inläringen
4. WHO:s rekommendationer ska gälla även i Sverige
5. Medicinsk, psykologisk och ergonomisk expertis, vid sidan av pedagogisk expertis, ska vara delaktiga i reformarbeten och förändringsarbeten gällande skolväsendets verksamheter och miljöer. Detta för att möjliggöra barns utveckling, hälsa och därmed lärande.

BARNverket vill dessutom lyfta fram att Barnkonventionen blir lag den 1a januari 2020.”

(E:3) FORSKARE VID UNIVERSITET OCH HÖGSKOLOR

BARNverket har under 2019 haft kontakt med forskare inom området medicin, stressforskning, neurovetenskap och utvecklingspsykologi samt arbetsmiljö och arkitektur.

(E:4) EXPERTER och PROFESSIONER

BARNverket har under 2019 haft kontakter med pedagoger, elevhälsopersonal, skolläkare, experter inom arbetsmiljömedicin och hälsa samt skyddsombud och huvudskyddsombud i flera kommuner.

Samtalat och haft dialog med olika yrkesgruppers representanter som:

lärare, idrottslärare, psykologer, läkare, hjärnforskare, fysioterapeuter, stressforskare, klimatforskare och personer inom arkitektur och samhällsbyggnad.

BARNverket har under året haft extra fokus på:

- Hjärnforskningen ang. hur hjärnan påverkas av skärmar och fysiska aktiviteter.
- Skolverkets arbete med att revidera förskolans läroplan och särskilt hur digitaliseringen ska påverka förskolebarnen.
- Stadsplaneringen och ny- om- och tillbyggnationer av förskolor och skolor och hur dessa påverkar barnens utveckling, hälsa, och utbildning.
- Hur temperaturen inomhus p.g.a. stora mängder glas och avsaknad av klimatanläggningar påverkar barnen.
- Hur utemiljöer med små trånga utrymmen som har höga temperaturer, är vindstilla och saknar skugga påverkar barnen.
- Hur barnens ögon påverkas av belysningen och optikers varningar för närsynthet p.g.a. mycket skärmtid och för lite dagsljus.
- Signaler om att barns finmotorik, arm- och handstyrka samt rörlighet försämras av för mycket skärmarbete och för lite “handarbete”.

Dessa inlägg finns även på BARNverkets hemsida ofta skrivna av experter och forskare på högskolor och universitet inom området *Barns behov för optimal utveckling, hälsa och lärande*.

(E:5) MYNDIGHETER

BARNverket har i likhet med tidigare år haft många kontakter med olika myndigheter.

I **Regeringskansliet** har BARNverket medverkat i referensgruppen *Modernare byggregler* och i nedanstående frågor har uppräknade myndigheter varit i kontakt med BARNverket under året angående:

- Skolverket (avhoppen i gymnasiet och hjärnan och fysisk aktivitet)
- Skolinspektionen (hjärnan och fysisk aktivitet)
- Skolforskningsinstitutet (lyfter inte hjärnperspektivet)
- Arbetsmiljöverket (arbetsmiljön på förskolor samt avsaknad av "hälsofrämjande förskolor och skolor" i stället för "NPF-säkrade skolor")
- Boverket (nybyggnationer av skolor, akustik och buller samt bullerförordningen och hälsofrämjande ytor)
- Energimyndigheten ("Barnhälsoperspektivet" kommer att finnas med som en del att ta hänsyn till i samband med ansökan om forskningsanslag)
- Barnombudsmannen (Var är den fysiska arbetsmiljön?)
- MSB (barnsäkerhetsrådet finns ej längre)

(E:6) BRANSCHORGANISATIONER

BARNverket har under året haft kontakt med bland andra Sveriges Kommuner och Regioner, SKR, Lärarförbundet, Lärarnas Riksförbund, Kommunalarbetarförbundet, Fysioterapiförbundet, Astma- allergiföreningen, Boverket, Skolhusgruppen, Forum bygga skola och SISAB.

(E:7) MASSMEDIA

BARNverket kontakter ofta media eller blir kontaktat för att lämna information alternativt delta i reportage. BARNverket har under 2019 haft kontakt med alla större nyhetsredaktioner samt många mindre lokala tidnings- och tv- redaktioner. Nedan några exempel:

Sydsvenskan, SR, Kommunalarbetaren, UG, Opinion, Svt Riks, Svt Stockholm, Svt Väst, Skolvärlden, Dagens Samhälle, Västerbotten-kuriren, SR Malmöhus och Hallands Nyheter.

BARNverket har även omnämnts/medverkat i media; exempelvis i

["Experter slår larm: Glasväggar i skolan ett problem"](#), SVT 2019-01-24

["Ogenomtänkta reformer riskerar barns hälsa"](#) Dagens Samhälle 2019-08-28

"Var ska barnen få plats när Stockholm växer" <https://www.stockholmdirekt.se/nyheter/var-ska-barnen-fa-plats-nar-stockholm-vaxer/repku!MhfOcQ4WOIkzU9B9MSjxYQ/> Stockholm Direkt 28 november 2019

(F) STUDIEBESÖK

BARNverket har genomfört ett antal studiebesök på förskolor, skolor och lekparker.

- Kästa förskola och skola i Huddinge. Mycket kreativa idéer och arbete med att hitta lösningar för att förhindra visuella störningar p.g.a. alla glasväggar. Det var rogivande att mötas av lugn musik i entrén.
- En annan förskola hade 180 barn, 8 avdelningar och 20 barn/avdelning och var tillgänglighetsanpassad. I detta fall innebär det att gården är platt och ger sämre utmaningar för övriga barn. - På gården finns enbart ett litet tak som solskydd, alltför litet för att kunna ge skydd till alla barn under sommartid. - Förskolan ligger nära en motorväg vilket gör att bullernivån är hög utomhus. - Vilrum för de yngsta barnen ligger i söderläge och gör rummen alltför varma under soliga dagar. - Förskolan saknade helt gardiner och de "mjuka formerna och textilierna" var få. Även växter och musikinstrument saknades.

- Lilla Albyskolan i Sundbyberg, en "korridorskola" med höj- och sänkbara bord och stolar. Varje klass hade sitt eget klassrum med god akustik och stora utrymmen för praktiska och estetiska ämnen. Två skolgårdar i anslutning till ett parkområde med mycket natur och nivåskillnader.
- Utemiljöerna har besökts vid bl. a. Nälstaskolan, Beckombergaskolan, Sundbyskolan, Solhemsskolan och Kungsholmens grundskola.
- Besök i ett stort antal parker och lekparkar runt om i Sverige. Positivt är att många platser har haft olika typer av gungor samt hängmattor liksom klätterställningar och hinderbanor på olika höjder med många funktioner och konstruerade i naturmaterial.

(G) KONFERENSER - SEMINARIER – MÄSSOR- BOKRELEASER

- 20 mars "Får barnen plats i framtidens städer", Boverket
- 23 april Årsmöte Skolhusgruppen
- 4 maj Presskonferens "WHO:s nya riktlinjer gällande buller"
- 6 maj Skolbyggnationer, Skanska
- 16 maj "Internationella Ljusdagen - med modern belysning kan vi höja skolresultaten" Riksdagen
- 22 maj "Bygga skola" slutseminarium, IFOUS
- 28 maj "Hur utvecklas Spånga?"
- 19-20 sept "Stöd elevernas utveckling mot utbildningens mål" Elevhälsportalen
- 3 okt "Motoriken i förskolan" Kristianstads högskola
- 19 nov Barnhjärnans dag, KI

Bokreleaser:

- *Fysisk lärmiljö*, Malin Valsö
- *Skärmen, hjärnan och krafterna bakom*, Sissela Nutley
- *Barn och psykosomatik*, Gösta Alvé
- *Den livsviktiga leken*, Ylva Ellneby

(H) REMISSVAR OCH REFERENSGRUPPER

Remissvar:

- Förslag gällande stadiindelade kursplaner och kunskapskrav i moderna språk och teckenspråk för hörande.

- Svar på reviderad läroplan för förskolan, LPFÖ -18 som trädde i kraft den 1.7 2019. BARNverket har bland annat lyft följande:

- Dokumentet saknar aktuell kunskap om barn utvecklingspsykologiska, neurobiologiska och fysiska behov. Läroplanen har utarbetats utan att tvärvetenskaplig kompetens utnyttjats.
- Hänsyn till barns fysiska och psykiska behov saknas. Fokus på barns behov av rörelse, lek, motorisk utveckling och en hälsosam fysisk miljö med lagom stora

- barngrupper och närvarande och kvalificerade vuxna är otillräcklig.
- Dokumentet saknar hänsyn till de yngsta barnens behov trots att hjärnans snabbaste tillväxt sker under de tre första åren. Mer än hälften av barnen i förskolan är idag under tre år.
- Svar på remiss angående porrfilter för datorer inom förskola och skola.
- Svar på remiss angående konsekvensutredning avseende förslag till ändringar i läroplanen om mer rörelse i skolan.

Referensgrupper:

Kommittén för modernare byggregler har träffats vid tre tillfällen i Regeringskansliet.

BARNverket har bland annat lyft följande:

- Vikten av att ta fram särskilda byggregler för skolväsendets verksamheter med avseende på att barn har särskilda behov för den känsliga hjärnan, kropp och sinnen som är i stark utveckling.
- Regler bör tas fram med hjälp av tvärprofessionell kompetens om barns behov för optimal utveckling, hälsa och lärande.
- Det behövs en barnmiljölag och en nationell kunskaps- och tillsynsenhet för barns utvecklingsmiljöer.
- Vikten av kompetenta, tvärprofessionella förebyggande riskbedömningar och konsekvensanalyser utifrån ett barn- och elevhälso- utvecklings- och säkerhetsperspektiv i samband med nya reformer.

SAMMANFATTNING av 2019:

Syftet med BARNverkets opinionsbildning är att *synliggöra det biologiska barnets fysiska och psykiska behov, av rörelse och samspel i en sund miljö för optimal utveckling, hälsa och lärande*, för att i alla beslut som rör barn ta hänsyn till barns behov för utveckling, hälsa och säkerhet.

Konsekvenserna av systemfelet: Kompetenta, tvärprofessionella förebyggande riskbedömningar utifrån ett barn- och elevhälsoperspektiv saknas. Det syns dels i samband med alla ny-, om- och tillbyggnationer av förskolor och skolor runt om i landet och i funktionsprogrammen. Det saknas hänsyn till barnhjärnans, kroppens och sinnenas behov av en miljö som främjar det växande barnets utveckling, hälsa och lärande. Vi ser det även i samband med digitaliseringen, där riskbedömningar saknas utifrån ett barn- och elevperspektiv gällande hälsa och utveckling.

Det vi har registrerat vid våra besök i förskolor och skolor och i den information vi får från föräldrar och andra vuxna samt barn, är miljöer som inte alltid är anpassade efter barns och ungas behov för optimal utveckling av kropp, sinnen och den känsliga hjärnan. Detta riskerar likvärdigheten samt barns utveckling, hälsa och lärande.

Tillsynen och kontrollen av barns fysiska miljöer utifrån ett barnperspektiv gällande behov för utveckling, hälsa och lärande är mycket bristfällig.

BARNverkets åtgärdsförslag för att skapa förutsättningar för en likvärdig skola och för att våra barn ska få bästa förutsättningar att må bra att utvecklas i hälsofrämjande miljöer:

- Hälsofrämjande förskolor och skolor
- Barnskyddslag
- Gränsvärden för lägsta kvalitetsnivå
- Nationell kunskaps- och tillsynsmyndighet för barns fysiska miljöer
- Vuxna barnskyddsombud som företräder barn i förskola och skola
- Tvärprofessionell kompetens med kunskap om den växande biologiska människans behov utifrån barnhjärnan, kroppen och sinnen, ska vara delaktig i beslut som rör barn och unga.

Stockholm den 25 juli 2020

Gunilla Niss

Ewa Malmsten

Eva Datta

Marie Wingård

Claes Wester